योगऐश्वर्यंतद्वन्हेयोगिन् त्वांकथंचर्मचक्षुषाविद्यांनकथमपीतिविश्वह्यपद्शेनस्यदौर्ठभ्यंमन्वानःकितपयेष्वेवस्थानेषुभगवंतंचितियण्यामिविश्वह्यपद्शेनेऽधिकारिसःध्यर्थमित्याशयेनाह् केष्विति ॥१७॥ योगंवैश्वहृप्यं विभूतिंध्यानालंबनं अस्तंअस्तस्यमोक्षस्यसाधनं ॥१८॥ अत्रोत्तरंश्रीभगवानुवाच हंतेति हंतइदानीं हंतेत्यनुमतीवा दिव्याःपुराणांतरेष्विपश्रेष्ठत्वेनप्रसिद्धाःयाआत्मिवभूत्तयस्ताःकथया मीतियोजना प्राधान्यत्वहित योगोपकारित्वेनविभूत्यइहप्राधान्येन योगसुसंक्षेपेणेवोच्यते तस्यापेवक्ष्यमाणत्वादितिभावः अन्यथायोगंविभूतिचक्ष्ययेतिपृष्टेविभूतिमात्रकथनेनानवहितचित्तत्वंभगवतः स्यात् नास्यंतोविस्तरस्यमेविभूतीनामितिविपरिणामेनानुषंजनीयं ॥१९॥ संक्षेपेणयोगमाह अहमिति हेगुदाकेशहेजितिनद्वपनकेशेतिवा अहंवासुदेवआत्माअततीत्यात्माव्यापकः अतएवसर्वेषांभूताना माशयःएकीभावस्थानं जलानामिवकासारोजलाशयस्तद्वदहंसर्वभूताशयः स्थितःअचलः खर्परेशरिवाविसर्गलोपोवक्तव्यइतिवाक्तिकेनपक्षेविसर्गलोपः भाष्येतुसर्वेषांभूतानामाशयेतर्हिदिस्थितइतिव्या

कथंविद्यामहंयोगिस्वांसदापरिचितयन्॥केषुकेषुचभावेषुचित्योसिभगवन्मया॥१०॥विस्तरेणात्मनोयोगंविभूतिंचजनार्दन॥भूयःकथयतिहिंश्यव्य तोनास्तिमेऽचतं॥१८॥ श्रीभगवानुवाच हंततेकथियप्यामिदिव्यात्यात्मंविभूतयः॥प्राधान्यतःकुरुश्रेष्ठनास्यंतोविस्तरस्यमे॥१९॥अहमात्मागुडाके शर्स्वभूताशयस्थितः॥अहमादिश्यमध्यंचभूतानामंतएवच॥२०॥ आदित्यानामहंविष्णुज्यौतिषारविरंश्चमान्॥ मरीचिर्मरुतामस्मिनस्त्राणामहंश शी॥२१॥वेदानांसामवेदोस्मिदेवानामस्मिवासवः॥इंद्रियाणांमनश्चास्मिभूतानामस्मिचेतना॥२२॥ रुद्राणांशंकरश्चास्मिवित्तेशोयक्षरक्षसां॥वसू नांपावकश्चास्मिमेरुःशिखरिणामहं॥२२॥पुरोधसांचमुख्यंमांविद्धिपार्थबृहस्पति॥सेनानीनामहंस्कंदःसरसामस्मिसागरः॥२४॥

ख्यातं सर्वभूताशयत्वादेवअहंआदिःजन्मकारणं मध्यंस्थितिकारणं भूतानामंतःलयस्थानं सर्वमिदंब्रह्मांडमय्येवास्तीतिभावः॥२०॥ योगमुक्काविभूतीराह आदित्यानामित्यादिनायावदध्यायसमाप्ति आदित्यानांद्वादशानांमध्येविष्णुनामादित्योहं वामनावतारोवा ज्योतिषामम्यादीनांमध्येरविःअंशुमान्अत्यंतंत्रतपनशीलोनिदाघमध्यान्हेतीव्ञातपवान्रविरहमेवेत्यर्थः मरुतांसप्तसप्तकानांमध्येमरीचिरहं नक्ष त्राणांताराणां अत्रप्रायेणनिद्धारणेषष्ठी भूतानामस्मिचेतनेत्यादौसंबंधेपि शशीचंद्रमाः ॥ २१ ॥ सामवेदोगानेनरमणीयत्वात् वासवःदेवराजत्वात् मनइंद्रियांतरप्रवर्त्तकत्वात् चेतनाधीवृत्तिः चिदिभिष्य किहेतुत्वात् एतेवेदादीनांमध्येश्रेष्ठाः ॥ २२ ॥ रुद्राणांएकादशानां वसूनामष्टानां शिखराणिरत्नविशेषास्तद्वतांमध्येमेरुरहं ॥ २३ ॥ पुरोधसांपुरोहितानांबृहस्पितदेवराजपुरोहितत्वात् सेनानीनांसेनापती नांस्कदःकार्त्तिकेयः सरसांजलाशयानां ॥ २४ ॥